

VERSIO 31.5.2022

**Työkyvyn tuen toimintamalli
Varsinais-Suomen
hyvinvointialueella**

Kaveria ei jätetä-hanke/Työkykyohjelma
31.5.2022

Hyvinvointialue vastaa palvelujen yhteensovittamisesta (10\$, 58\$)

Hyvinvointialueen palvelujen yhteensovittaminen

Kuntien ja valtion palvelut

Alueen muut palvelut

Muut hyvinvointialueet

Yhteen sovitettuja palveluja tarvitsevien asiakasryhmien tunnistaminen

Palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittelemine

Asiakkaan työkyvyn tuen palvelusuunnitelma

Asiakkaan oikeuksista ja etuuksista tiedottaminen, neuvonta, palvelutarpeen arviointi ja asiakaskohtaisten suunnitelmien laatiminen sekä näihin liittyvä ohjaus.

Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Työkyvyn tuen palveluketjun raamit

Kohderyhmä on työikäiset kuntalaiset, joilla on työkykyhaaste.

Puolet työikäisistä on työterveyshuollon ulkopuolella.

Ei edellytä diagnoosia

Malli on kehitetty työkykyohjelman Kaveria ei jätetä-hankkeessa

---

Toimintaan vaikuttavia lakeja ovat esim. JTYP, TYP, SHL, terveydenhuoltolaki, kuty-laki, hallintolaki, asiakastietolaki

---

Käytetään olemassa olevia asiakastietojärjestelmiä (esim. Pegasos, Effica, TYPPI)

Palvelun nimi	Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus - peruspalvelut
Palvelualue	Sosiaali- ja terveystalvet
Palvelukokonaisuus	Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus
Palvelun määrittely	Perustason työkyvyn tuen palvelut asiakkaille/potilaille sosiaali- ja terveystalveissa
Palvelun kohderyhmä	Työikäiset asiakkaat jotka ovat työkyvyn selvittelyn ja työkyvyn tuen tarpeessa
Palvelun tavoite/tarkoitus	Asiakkaan työkyvyn tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen (mittarit, kyselyt, tunnusmerkit, työntekijän oma arvio) Asiakas saa tarvitsemansa työkyvyn tuen palvelut oikea-aikaisesti Asiakkaan työkyvyn selvittäminen (perustason palveluiden avulla) Tuetaan asiakasta työhönvalmennuksen avulla löytämään hänelle sopivaa työtä Asiakkaan palveluprosessin koordinointi Työkyvyn tuen suunnitelma tarpeen mukaan integroituna asiakkaan prosessiin
Palvelun sisältö	Asiakkaan työkyvyn tuen tarpeiden tunnistaminen perustason talveissa, ja edelleenohjaus tarvittaviin sote-palveluihin: TYP-työ, Työkykykoordinaattorin talvet, Sosiaaliohjaus, Sosiaalityö, Vammaistalvet, Työttömien terveystarkastus, Lääkäritalvet, Tutkimukset, Lääkinnällinen kuntoutus, Kuntouttava työtoiminta, Sosiaalinen kuntoutus, Arkeen voimaa-ryhmät, IPS-työhönvalmennus, Kelan talvet Asiakkaan tukena työkyvyn tuen polulla on asiakkaan omatyöntekijä, työkykykoordinaattori tai muu asiakkaan asiakasvastaava. Monialaisen tuen tarve arvioidaan, ja hyödynnetään paikallisia työkyvyn tuen tiimejä. Huomioidaan laajasti asiakkaan tuen tarpeita ja käytettävissä olevia työkyvyn tuen talveita. Asiakkaan asiakasvastaava varmistaa että asiakkaan talveluketju on sujuva ja että asiakkaan tilannetta seurataan. Tarvittaessa hän saa tukea työkykykoordinaattorilta, tai/ja työkyvyn tuen tiimiltä. Työkykykoordinaattori neuvoo ja auttaa perustason työntekijöitä etsimään asiakkaille tarpeelliset työkyvyn tuen talvet. Työkykykoordinaattori tuntee alueelliset työkyvyn tuen lähitalvet, työllisyystalvet, kuntoutustalvet ja järjestökentän talvet, ja tekee näiden kanssa aktiivisesti yhteistyötä. Työkykykoordinaattori ohjaa tarvittaessa asiakkaat jotka tarvitsevat syvennettyä monialaista arviota tai tukea eteenpäin työkyvyn tuen erityisosaamistiimiin.
Työkyvyn tuen tiimin jäsenet ja tehtävät	Työkyvyn tuen tiimin jäsenet – esim. lääkäri, työttömien terveydenhoitaja, työkykykoordinaattori, psykologi, kelan työntekijä. Tiimiin jäsenet määrätty paikallisen toiminnan mukaan. Peruspalveluiden työkyvyn tuen tiimiä voi konsultoida asiakkaan tilanteen selvittämisessä. Työkykykoordinaattori vastaa asiakkaan prosessin eteenpäinviemisestä.
Palveluun tuleminen, käytännön toteutus	Asiakas tuo itse esille työkyvyn tuen tarpeen, asiakkaan kanssa jo työskentelevä työntekijä huomaa asiakkaan työkyvyn tuen tarpeen, tarvittaessa asiakkaan lupa monialaiseen työskentelyyn, suostumukset. Asiakkaan tilannetta kartoitetaan – talvelutarpeen arvio, ohjaus tarvetta vastaavaan prosessiin/palveluihin - seuranta, arviointi TYP-prosessin mukaisesti tai asiakkaan omatyöntekijän/asiakasvastaavan vastuulla. Työkykykoordinaattorin tuki/neuvonta tai työkykytiimin tuki tarvittaessa
Työkalut ja lomakkeet	Lupa asiakkaan asian käsittelyyn monialaisesti (Kelan Y100-lomake), Kykyviisari tai muut mittarit työkyvyn arviointiin ja työkyvyn tuen tarpeen tunnistamiseen

Palvelun nimi	Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus – perustason erityisosaamistiimi
Palvelualue	Sosiaali- ja terveystalvet
Palvelukokonaisuus	Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus
Palvelun määrittely	Erityisosaamistiimin työkyvyn arvioinnin ja työkyvyn tuen palvelut asiakkaille sosiaali- ja terveystalveissa
Palvelun kohderyhmä	Työikäiset asiakkaat, joilla on erityisen vaativan työkykyarvion tai työkyvyn tuen tarve
Palvelun tavoite/tarkoitus	Arvioida monialaisesti monimutkaiset työkykytilanteet ja laatia lausunto asiakkaan asiakasvastaavalle Tukea perustason työntekijöitä työkykyyn liittyvissä asioissa
Palvelun sisältö	Työkyvyn arviointi ja työkyvyn tuen tarpeen arviointi Muodostetaan yhteinen kokonaiskuva asiakkaan tilanteesta Kartoitetaan asiakkaalle tarkoituksenmukaiset palvelut (tutkimukset, hoidot, palvelut, kuntoutukset osana hoidon- ja/tai palvelutarpeen arviointia) Sovitaan seurannasta, asiakasvastaavasta.
Tiimin jäsenet	<u>Kokopäiväiset työntekijät:</u> Työkykykoordinaattori, sosiaalityöntekijä, työterveyslääkäri, psykiatrinen sairaanhoitaja, kokemusasiantuntija, Kelan työkykyneuvoja, työllisyysasiantuntija <u>Osa-aikaiset työntekijät:</u> avo-psykologi, psykologi, erikoislääkärit (neurologi, psykiatri, fysiatri, päihdelääkäri), toimintaterapeutti, fysioterapeutti
Konsultaatio ja arviointitiimin jäsenten tehtävät	Peruspalvelut voivat konsultoida erityisosaamistiimiä Työkykykoordinaattori organisoii tiimin toimintaa
Palveluun tuleminen	Peruspalvelujen kautta läheteellä
Käytännön toteutus	Erityisosaamistiimi kokoontuu säännöllisesti, ottaa kantaa asiakastapauksiin sekä kouluttaa ja konsultoi sote-henkilökuntaa työkykyyn liittyvissä asioissa.
Työkalut ja lomakkeet	Käytettävissä olevat asiakastietojärjestelmät, asiakkaan suostumuksella työkykyä koskevat tiedot Kelan järjestelmästä, TYPP1-järjestelmästä, sekä muista tarvittavista paikoista. Lomakepohja läheteelle. Seuranta

Työkyvyn tuen palveluketjun asiakkaan tunnusmerkkejä

Asiakas on itse suostuvainen palveluun

Asiakkaat ovat pääasiassa työkäisiä. Ensivaiheessa palvelu on kohdennettu pitkäaikaistyöttömille, heikoimmassa työmarkkina- asemassa oleville asiakkaille.

Asiakkaalla on tarve monialaiselle tuelle sekä monelle palvelulle samanaikaisesti, tai hän tarvitsee koordinoitusti sosiaali- sekä terveyspalveluita ja voi tarvita lisäksi myös Kelan ja TE- toimiston palveluita, eikä TYP ole asiakkaalle sopiva vaihtoehto

Terveystarkastus olisi hyvä olla tehtynä, ei kuitenkaan edellytys

Työllistymisen esteiden syyt eivät ole tiedossa ja asiakkaan tilanne on epäselvä tai jumiutunut

Yksittäisistä palveluista ei ole löytynyt ratkaisua asiakkaan tilanteen edistämiseksi tai asiakas voi olla myös kokonaan palveluiden ulkopuolella

Asiakkaalla on moninaisia työ- ja toimintakyvyn haasteita ja/tai paljon haasteita arjessa selviytymisessä

Asiakkaan aiemmat palvelut ja/tai selvittelyt ovat keskeytyneet

Tämä palvelu ei korvaa peruspalveluita

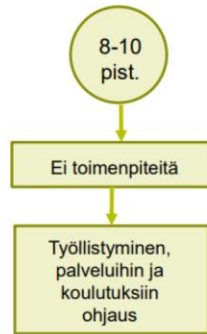
Mikäli asiakas tulee autetuksi peruspalveluissa, ei välttämättä tarvita laajamittaista työ- ja toimintakyvyn arviointia

Ikä, kansalaisuus, työttömyyden kesto, akuutit päihdeongelmat jne. eivät ole poissulkevia tekijöitä

Työkyvyn tukena on myös mahdollista saada konsultaatioapua ja ohjausta palveluiden yhteensovittamisessa yhteistyöverkoston kesken

Esimerkki: Kaakkois-Suomen TE-toimiston malli, käyttäen työkykyjanaa

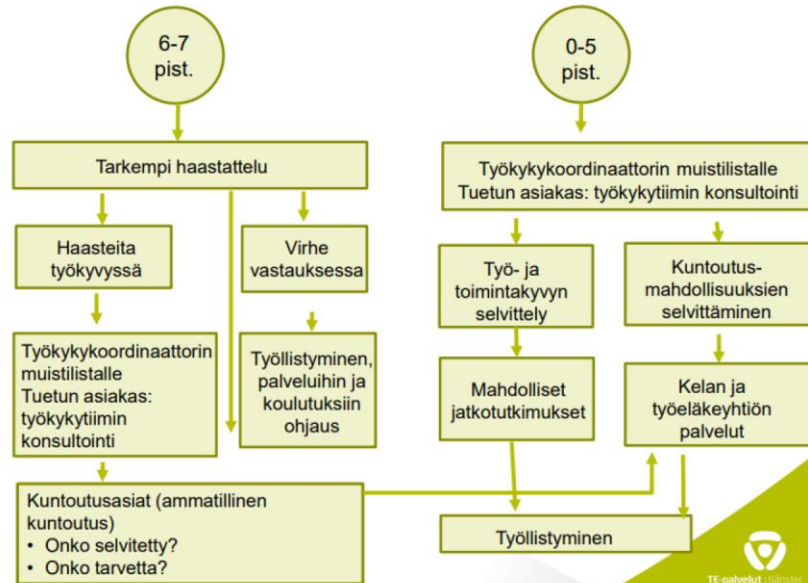
Työkyky pistemäärä 0-10 pistettä, asiakkaan oma arvio

Kysymys B4 Työkyky pistemäärä 0-10 pistettä, asiakkaan oma arvio
Oletetaan, että työkykyysi on parhaimmillaan saanut 10 pistettä. Minkä pistemäärän antaisit nykyiselle työkyvyyllesi? Jos et ole tällä hetkellä töissä, arvioi viimeisintä työtäsi tai ammattisi vaatimuksia. Jos sinulla ei ole ammattia, arvioi tilannettasi suhteessa siihen mitä haluaisit työksesi tehdä.

17.8.2021

Esimerkki toimintamallista

Kaakkois-Suomen TE-toimisto | Miia Pöllänen

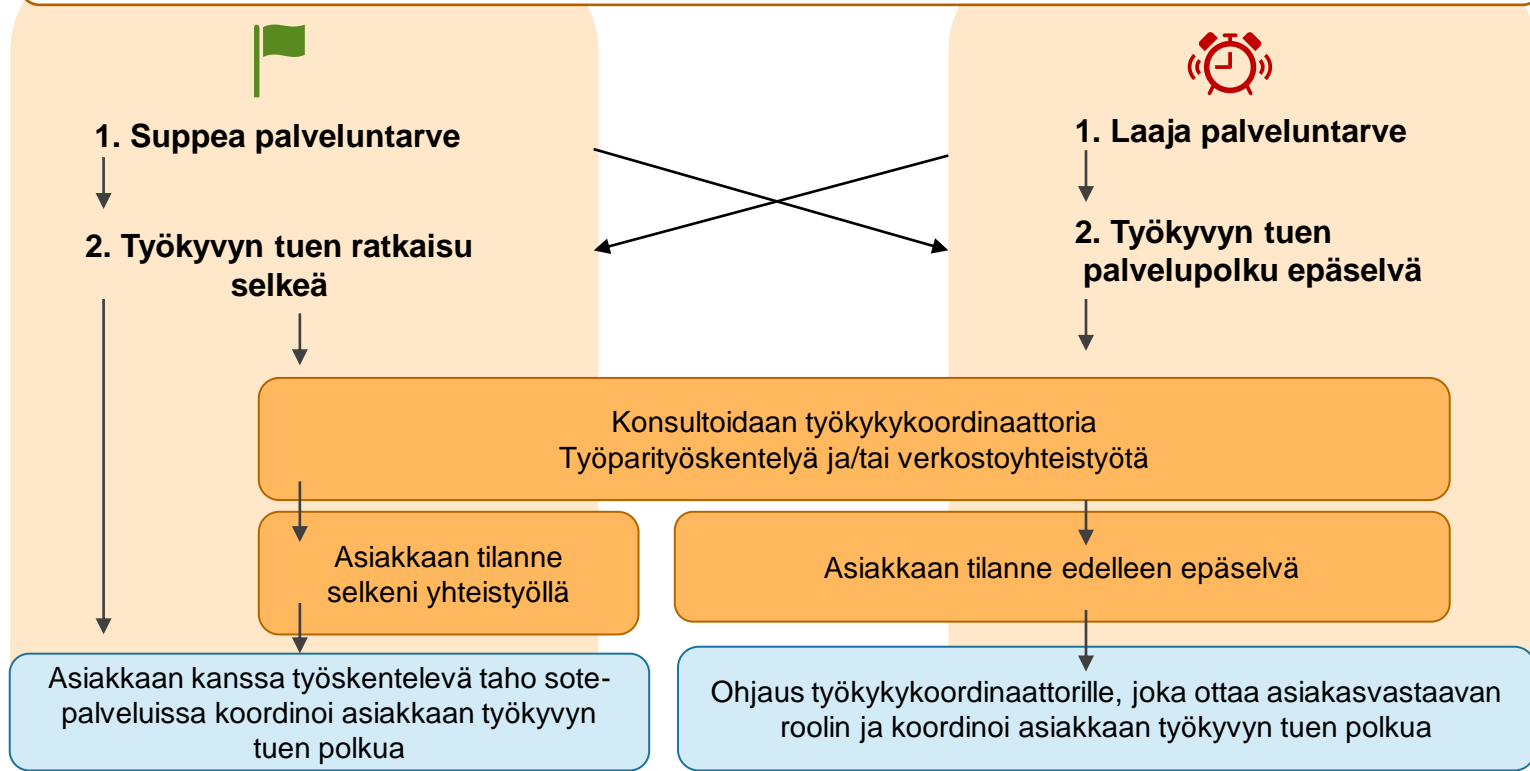
TE-palvelut
Tampere
Services

Segmentointi palvelutarpeen mukaan

TYÖKYVYN TUEN TARPEEN TUNNISTAMINEN SOTE-PALVELUISSA

ASIAKKAAN KOKEMUS

Asiakkaan työkyvyn tuen tarpeen tunnistaminen Minua kuunnellaan ja työkyvystäni kysytään peruspalveluissa. Minulle kerrotaan olevissa olevista palveluista. Olen tietoinen, että työkyökoordinaattori soittaa minulle. Näin asiasta odotustilassa ja vastaanotolla tietoa..

Yhteydenotto asiakkaaseen Työkyökoordinaattori soittaa. Keskustelemme työkyvystäni. Löydämme yhteisen tahtotilan ja ymmärryksen.

Tapaaminen Tapaamisessa minua kuunnellaan ja keskustelu on ratkaisukeskeistä. Teen Kykyviisarin ja annan suostumuksen tietojeni välittämisestä (Y100).

Yhdessä sovitut palvelut Tiedän ja sitoudun työkyösuunnitelmaani ja sen tavoitteisiin. Tiedän, kuka asioitani hoitaa ja millainen on aikajänne. Tiedän, keneen olla tarvittaessa yhteydessä ja miten prosessi etenee.

Seuranta Minun palveluista huolehditaan loppuun asti, mielipidettäni kysytään ja saan antaa palautetta.

TYÖNTEKIJÄN POLKU

Asiakkaan työkyvyn tuen tarpeen tunnistaminen sotekeskuksen palveluissa tai verkostossa

Yhteydenotto asiakkaaseen Asiakkaan motivointi kokonaistilanteen selvittämiseen ja suunnitelmaan tekemiseen

Asiakas-tapaamiseen valmistautuminen

Tapaaminen ja palvelutarpeen kartoitus Kykyviisari, Y100, työkyvyn tuen suunnitelma. Toistetaan tarvittaessa.

Yhdessä sovitujen palveluntuottajien kontaktointi Konsultaatiot, terveysasioiden selvittely, lausuntopyynnöt, verkostotapaamiset Yhteistyötavasta sopiminen Asiakasvastaavan nimeäminen, Erytisosaamistiimi

Seuranta

Työkykysuunnitelma

- Asiakkaan työkyvyn tuen tarve määrittelee suunnitelman muodon, laajuuden ja tarpeellisuuden.
- Konkreettinen suunnitelma, esim. aktivointisuunnitelma, työllistymissuunnitelma, hoitosuunnitelma.
- Asiakastyössä tehty kirjaus siitä, mitä asiakkaan kanssa tehdään, että hän saa tarvitsemansa työkyvyn tuen palvelut
- Asiakkaan ja työntekijän välillä tehty sopimus, miten edetään.
- Tärkeää on huomioida että asiakas ja asiakkaan kanssa työskentelevät tietävät, mitä on suunniteltu, ja onko suunnitelma ajan tasalla.
- Suunnitelman tärkeys korostuu, jos asiakkaan palveluntarpeet ovat monialaiset ja laajat, ja/tai asiakkaalla ja hänen kanssa työskentelevillä on vaikea hahmottaa asiakkaan palvelupolkua.

Asiakasvastaava työkyvyn tuen prosessissa

- Työkykykoordinaattori toimii asiakasvastaavana asiakkaalle, jos hänen tilanne vaatii erityisen vahvaa työkyvyn tuen palveluiden tuntemusta ja koordinoimista, ja asiakkaalla ei ole mahdollista saada tätä osaamista muiden palveluiden (kuten TYP-tyo, sosiaalihuollon jne) kautta.
- Työkykykoordinaattori vastaa työkyvyn tuen palveluihin ohjaamisesta, palvelujen järjestämisestä ja koordinoimisesta myös sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyö-, verkosto- ja yhteisöpalvelujen osalta. Työkykykoordinaattori huolehtii siitä, että asiakkaalla on työkyvyn tuen suunnitelma.
- Työkykykoordinaattori on osatyökykyisen asiakkaan yhdyshenkilö ja toimii yhteistyössä paikallisen työkykytiimin kanssa, sekä ohjaa tarpeen mukaan asiakkaan työkyvyn tuen erityisosaamistiimiin.

Asiakasosallisuus

Työhönvalmennus

Tuettu työllistyminen tarkoittaa työnhakijan työllistymistä normaaliin palkkatyöhön avoimille työmarkkinoille henkilökohtaisen tuen eli työhönvalmentajan avulla.

Tuetun työllistymisen prosessi sopii kenelle tahansa työllistyjälle, jonka työllistymiseksi työhallinnon tai muut palvelujärjestelmän toimenpiteet eivät ole riittäviä.

Tuetun työllistymisen työhönvalmennusprosessi rakentuu viidestä vaiheesta:

- 1 Palveluun hakeutuminen ja sopiminen asiakkaan kanssa.
- 2 Osaamisen kartoittaminen ja ammatillinen profilointi.
- 3 Nopea työn etsintä avoimilta työmarkkinoilta.
- 4 Työskentely ja tuesta sopiminen työnantajan kanssa.
- 5 Työsuhteen tukeminen ja tuki työn ulkopuolla.

Tarvittavat henkilöresurssit

Sote-keskuksissa

- Työkykykoordinaattorit 14 htv
- Työhönvalmentajat 8 htv
- Kokemusasiantuntijat

Yliopistollisessa sote-keskuksessa (erityisosaamistiimi)

- Työkykykoordinaattori 2 htv
- Sosiaalityöntekijä, työterveyslääkäri, psyksh, kokemusasiantuntija, Kelan ja työllisyyden asiantuntijat
- Työkykytiimiin allokoidaan seuraavien osaajien osatyöaika (%) :
neurologi, psykiatri, fysiatri, päihdelääkäri, terveydenhoitaja,
psykologi, työfysioterapeutti, toimintaterapeutti, päihdetyöntekijä

Hyödyt

Kuntalaiselle

Työmarkkinoille

Työelämälle

Julkiselle sektorille

Kansantaloudelle